

Intencionalita – dvojí

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1993](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1993](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 1. 5. 1993
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 1. 5. 1993

Intencionalita – dvojí

Hlavní problém dosavadní filosofie není, jak se mylně domnívá Adorno, jak se v myšlení dostat od pojmu a přes pojem k „nepojmovému“, neboť to je zajištěno dokonce už předpojmově v samotné intencionalitě, která bytostně spočívá právě v aktu skutečné transgrese (takže nezůstává pouhou transiencí), tj. v překročení sebe a ve vykročení k něčemu „jinému“, co tu je alespoň v nějakém smyslu a nějakém rozsahu časově dříve než sám (předpojmový) intencionální akt (z toho důvodu náleží k intenci víc než schopnost se někam a na něco zaměřit, neboť ono intendované „něco“ je přinejmenším původně mimo rámec a „bezprostřední“ dosah samotného aktu; právě proto tu jde o transgresi, eventuelně – na vyšší úrovni – o transcendenci, takže bychom místo o intencionalitě měli mluvit o intencionální transgresi resp. intencionální transcendenci). Ale ani pro pojmovost to není žádný problém, neboť žádný pojem nezůstává bez svého (intencionálního) předmětu. Pojem dokonce ani bez příslušného intencionálního předmětu nelze ustavit. Každý pojem je nerozlučně spjat se svým intencionálním předmětem, tak jako i naopak každý intencionální předmět je jednoznačně spjat se svým pojmem (resp. s příslušnou komplexnější pojmovou stavbou). Skutečný problém je jinde, totiž v oné druhé „intenci“, vlastně přesněji: v druhém typu intencionality, která je starší než pojmové myšlení a která pak i samo již pojmově strukturované myšlení nezbytně doprovází (a v jistém smyslu komplikuje). Tato předpojmová a mimopojmová intencionalita je vlastní samotné reaktibilitě, a to na všech, i na těch nejnižších úrovních. O té se nyní nehodláme šířit, ale zmínku bylo třeba učinit, protože někteří autoři (třeba právě Adorno, i když o zmíněném dělení nemluví) ji považují za „autentičtější“ než onu pojmovou, která podle nich naopak onu předpojmovou nahlodává a deformuje.

(Berlín, 930501–1)